

Nadějí pro lidi s Parkinsonovou nemocí je nová operace, kterou má za sebou první pacient v Česku

28.3.2024 - | Nemocnice Na Homolce

Neurochirurgové z Nemocnice Na Homolce a neurologové z Neurologické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze implantovali u pacientky s Parkinsonovou chorobou metodou hluboké mozkové stimulace stimulační elektrodu do nového cíle v mozku. Výsledky jsou vynikající, pacientka je téměř bez potíží.

Léčba hlubokou mozkovou stimulací (DBS - Deep Brain Stimulation) pomáhá českým pacientům už 26 let. Centrum pro intervenční terapii motorických poruch (iTEMPO) v Praze spojuje lékaře z Neurologické kliniky 1. LF UK a VFN a z Oddělení stereotaktické a radiační neurochirurgie Nemocnice Na Homolce. Právě v tomto centru podstoupila pacientka s Parkinsonovou chorobou v únoru letošního roku operaci DBS se zacílením na novou oblast mozku, a to jako vůbec první v České republice.

Hluboká mozková stimulace je neuromodulační léčebná metoda, kterou využíváme u vybraných pacientů s centrálními poruchami hybnosti (Parkinsonova nemoc, esenciální třes či dystonie) ve chvíli, kdy samotná farmakologická léčba již nedokáže zajistit optimální kompenzaci pohybového stavu.

Úspěch DBS souvisí s řadou klíčových kroků. Nejprve je nutný správný výběr a příprava potenciálního kandidáta. Následuje samotný operační výkon, kdy neurochirurg pomocí stereotaxe zavádí z minimálního přístupu a s milimetrovou přesností stimulační elektrodu do vybraného jádra v hloubi mozku. Elektroda je poté spojena kablíkem s generátorem elektrických pulzů (tzv. neurostimulátorem), který je podobně jako kardiostimulátor umístěn v podkoží podklíčkové oblasti. Stimulace se poprvé zapne přibližně měsíc po operaci. Poté navazuje různé dlouhé období časného pooperačního managementu (3-6 měsíců), kdy se postupně upravují stimulační parametry a farmakoterapie tak, aby se dosáhlo optimálního léčebného efektu DBS. Každý pacient s DBS je trvale a pravidelně ambulantně sledován a dle vývoje nemoci se stimulační parametry mohou dále modifikovat. Na celém DBS programu se podílí v rámci iTEMPO multioborový tým složený z neurologů, neurochirurgů, psychiatrů, psychologů a mnoha specializovaných nelékařských zdravotníků.

Parkinsonova nemoc je druhou nejčastější neurodegenerativní chorobou. S touto nemocí žije v České republice odhadem 30-50 tisíc pacientů. DBS je indikována spíše v časnějších stádiích Parkinsonovy nemoci. Nejčastěji voleným anatomickým cílem v mozku pro stimulaci je subthalamické jádro (STN). DBS STN má velmi dobrý efekt na všechny klasické příznaky Parkinsonovy nemoci: klidový třes, ztuhlost i zpomalenost pohybů.

Naše pacientka (62 let) nebyla pro implantaci do STN vhodná, protože měla některé obtíže, které se běžně u Parkinsonovy nemoci nevyskytují, a které bychom stimulací STN nemohly dostatečně ovlivnit. Šlo především o akční třes pravé horní končetiny, tzn. třes, který je největší při aktivním pohybu rukou, a významně tak ruší pohyb rukou při cílených činnostech (jídlo, pití, psaní).

Neurochirurgové a neurologové z obou pracovišť se proto rozhodli u pacientky s Parkinsonovou chorobou použít nový cíl - tzv. PSA (posterior subthalamic area), což je oblast bílé a šedé hmoty, o

které dlouho panovala nejistota, kam ji anatomicky zařadit.

Proč tato netradiční oblast?

„PSA je unikátním místem propojujícím větší množství mozkových struktur v hloubi mozku, které hrají roli v různých klinických příznacích poruch hybnosti. Z našeho hlediska bylo důležité, že předchozí výzkumy a zkušenosti ukazovaly, že DBS této oblasti by mohla významně ovlivnit kromě klasických příznaků Parkinsonovy nemoci právě i akční třes,“ vysvětluje neurochirurg MUDr. Jaromír May, Ph.D. z Oddělení stereotaktické a radiační neurochirurgie Nemocnice Na Homolce, který pacientce implantoval stimulátor i elektrodu do mozku.

„Výsledky prvního nastavení a následné ambulantní kontroly dopadly neuvěřitelně dobře, pacientka prakticky žádné obtíže již nemá,“ řekl neurolog a vedoucí sekce DBS z Neurologické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze MUDr. Filip Růžička, Ph.D., který pacientku k operaci indikoval.

„V rámci časně pooperačního managementu čekají pacientku další úpravy jak nastavení stimulace, tak farmakoterapie, ale již nyní je výsledek opravdu vynikající.“

<https://www.homolka.cz/clanky/aktuality/nadeji-pro-lidi-s-parkinsonovou-nemoci-je-nova-operace-kerou-ma-za-sebou-prvni-pacient-v-cesku-1>